

PRIKAZ KNJIGE JELENE VIGNJEVIĆ „RIJEČI U VRTIĆU“

U izdanju Hrvatske sveučilišne naklade i Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u rujnu 2024. objavljena je knjiga docentice dr. sc. Jelenne Vignjević RIJEČI U VRTIĆU. Jezična komunikacija u odgojiteljskoj profesiji.

Knjiga obuhvaća 341 stranicu raspoređenu u *Predgovor*, pet poglavlja – 1. *Temeljne odlike jezične komunikacije u odgojiteljskoj profesiji*, 2. *Odgojiteljeva jezična komunikacija s djecom*, 3. *Odgojiteljeva jezična komunikacija s roditeljima*, 4. *Odgojiteljeva jezična komunikacija u suradnji s drugim djelatnicima dječjega vrtića*, 5. *Odgojiteljeva jezična komunikacija u profesionalnom usavršavanju i istraživanju prakse*, *Words in kindergarten (summary)*, tj. sažetak na engleskom jeziku, *Literaturu, Dokumente, Popis slika, Kazalo pojmova, Bilješku o autorici* i autoričinu *Zahvalu*.

U prvome dijelu knjige – *Temeljne odlike jezične komunikacije u odgojiteljskoj profesiji* – autorica objašnjava pojam komunikacije, nabraja vrste komunikacije i njihove značajke. Naglašava važnost dijaloškog temelja odgojiteljeva djelovanja. Teorijske spoznaje obogaćuje rezultatima vlastitih istraživanja vezanih za komunikacijske vještine. Podsjeća čitatelje da treba neprestano razvijati svijest o odgovornosti izgovorene riječi. Piše i o razvijanju retoričke sastavnice odgojiteljeve komunikacije, ističući da odgojitelj treba govoriti pošteno, iskreno, jasno i skladno te njegovati tri temeljne Aristotelove odlike retoričkoga čina: *logos* (smislenost), *etos* (vjerodostojnost) i *patos* (dojmljivost) govora. Autorica u ovome dijelu također poučava čitatelje koraci-

ma u pripremi govora, te načinima prevladavanja straha i treme u javnome nastupu.

U drugome dijelu knjige – *Odgojiteljeva jezična komunikacija s djecom* – prikazuje način na koji djeca uče govor (aktivno, govoreći) te ističe odgojitelja kao govorni uzor dječjemu govoru. Piše o djetetovu ovladavanju jezikom (usvajanjem i učenjem), definira različite kompetencije, okomitu i vodoravnu dvojezičnost, dublje uranja u kompetenciju pismenosti, analizira sastavnice rane pismenosti, nabraja načine na koje djeca stječu kompetencije rane pismenosti, ističe važnost kompetencije višejezičnosti, opisuje način stjecanja višejezične i međukulturne kompetencije kao i način razvijanja djetetove jezične svjesnosti. Nabraja aktivnosti i prigode u vrtiću u kojima djeca imaju prilike stjecati jezičnu svjesnost (npr. Dan Europe, Europski dan jezika, Dani hrvatskog jezika itd.). Objašnjava pojam djetetu usmjerena govora i nabraja značajke takva govora. Ističe pritom važnost profesionalne uloge odgojitelja – poticanje svakog djeteta na govor, razgovor i pripovijedanje. Piše nadalje o djetetu usmjerenim pokretima, o slušanju govora (detaljno tumači pojam aktivnoga slušanja), o komunikacijskim sredstvima u ranoj djetetovoj dobi (o glasanju, kontaktu očima, gestama), o odgojiteljevu razgovoru s djetetom, o poticanju djeteta na razmišljanje i izražavanje, o razgovornom bontonu. Daje upute odgojitelju za razgovor s djecom. Duboko promišlja o čitanju djeci i s djecom, o dijaloškom (interaktivnom) čitanju odgojitelja s djecom, o odgojiteljevoj govornoj interpretaciji književnoga teksta, o čujnim i vidljivim govornim sredstvima,

o interpretativnom čitanju teksta i o recitiranju, o interpretativnom pričanju i govorenju, o scenskoj izvedbi priče, o pripovijedanju djeci i s djecom, o dobrobiti pripovijedanja djeci kao i o pripremama odgojitelja za pričanje priče.

U trećemu dijelu knjige – Odgojiteljeva komunikacija s roditeljima – autorica naglašava narav te komunikacije – otvorenost, podržavanje, ravnopravnost, partnerstvo usmjereno na djetetovu dobrobit, međusobno razumijevanje i poštovanje, kreativno komuniciranje, te važnost odgojiteljeva dijeljenja uvida, spoznaja, stavova i ideja s roditeljima povjerene mu djece. Autorica ističe da komunikacija odgojitelja i roditelja treba biti uzor međusobnoj komunikaciji djece. J. Vignjević upućuje čitatelje na najčešće oblike komuniciranja odgojitelja i roditelja – tradicionalni (govorom i pisano) i putem novih medija (e-pošta, društvene mreže).

U četvrtom dijelu knjige – Odgojiteljeve kompetencije u suradnji s drugim djelatnicima vrtića – autorica naglašava misao da je kvalitetna komunikacija kolektivno postignuće kako u upravljanju, tako i u cjelokupnom radu dječjega vrtića. Ističe važnost komunikacije među svim djelatnicima dječjega vrtića: međusobnu suradnju odgojitelja, suradnju odgojitelja s drugim stručnim djelatnicima vrtića te činjenicu da spomenuta komunikacija utječe na međusobnu komunikaciju i suradnju same djece (koja je potrebna za stjecanje njihovih socijalnih, intelektualnih i drugih iskustava i izgradnju socijalnih kompetencija), za gradnju vrtića kao zajednice i općenito za suradničku kulturu dječjega vrtića. J. Vignjević u ovome poglavlju piše i o formalnoj (odnosi se na aktivnosti) i neformalnoj komunikaciji (tiče se odnosa), o pisanoj i usmenoj komunikaciji među djelatnicima vrtića, o jezično-komunikacijskim izazovima u odgojiteljskoj profesiji, o jezično-stilskoj osobitosti pedagoške komunikacije.

U posljednjem, petom dijelu knjige – *Odgojiteljeva jezična komunikacija u profesionalnom usavršavanju i istraživanju prakse* – autorica ističe važnost trajnog stručnog usavršavanja radi unaprjeđenja odgojno-obrazovne prakse. Piše o istraživačkome radu kao sastavnici odgojiteljske

profesije, o etapama istraživanja, o temeljnim značajkama mišljenja i pisanja u istraživačkome radu, o etičkim izazovima istraživanja, pisanja i objavljivanja u odgojiteljevoj profesiji.

ZAKLJUČAK

U rekapituliranju i zaključivanju većih cjelina autorica sažima sadržaj, podcrtavajući najvažnije. Ova je znanstvena monografija udžbenik prvenstveno namijenjen studentima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, kao i odgojiteljima u dječjim vrtićima i drugim odgojno-obrazovnim institucijama. I te kako je korisna svima koji se bave odgojem i obrazovanjem.

Autorica apostrofira komunikaciju kao temelj uspješnoga djelovanja u odgoju i obrazovanju. Razvidno je da autorica izvrsno poznaje suvremenu komunikacijsku teoriju kao i suvremene koncepcije poučavanja jezika djece rane i predškolske dobi.

J. Vignjević ne zaboravlja istaknuti važnost odgojiteljeva ne samo profesionalnog i stručnog, nego i moralnoga i ljudskoga lika. Zato s pravom možemo reći da je knjiga „Riječi u vrtiću“ i svojevrsni pijetet dostojanstvu i ljepoti odgojiteljeva poziva.

Ova je znanstvena monografija vrijedan izvor znanja, poticaj na nove ideje, istraživanja i promišljanja o komunikaciji u odgojiteljskoj praksi. Zbog svoje komunikacijske prohodnosti, jednostavnosti i pitkosti učinkovito će komunicirati s čitateljima.

Autoričin rad značajan je doprinos postojećim znanjima na području odgoja i obrazovanja te na području promišljanja o sposobnostima i stavu vrijednosti.

Sadržaj knjige „Riječi u vrtiću“ jasan je, razumljiv, jednostavan, jezgrovit, temeljit, nadahnut i nadahnjujući. Autorica je inspirirana željom za prenošenjem znanja, iskustva i vrijednosti drugima. Snažno je motivirana potrebom da studentima otkrije i otvori nove obzore.

Autorica na jednostavan način tumači pojmove koji pripadaju širokom području jezične komunikacije.

Znanja, iskustva i vrijednosti koje je sustavno stjecala mnogo godina nesebično prenosi ne samo na mlade, nego i na sve ljude dobre volje željne novih znanja.

Autorica u tekstu svjedoči vrijednosti duboko utkane u njezin životni i profesionalni habitus: poštenje, pravednost, nesebičnost, istinoljubivost, hrabrost, marljivost, otvorenost, empatiju, ljubav prema bližnjemu, posvećenost i predanost svojoj profesiji, odnosno svojem pozivu.

Hrabro i odlučno ulazi u složenu mrežu odnosa u dječjem vrtiću (odgojitelj – dijete, dijete – dijete, odgojitelj – kolega/ stručni suradnici/ šira društvena zajednica.

Apostrofira važnost zdrave komunikacije za izgradnju kvalitetnih međuljudskih odnosa.

Autoričine vrijednosti:

Poniznost, poštovanje, vjerodostojnost, odgovornost, kreativnost, predanost radu, skromnost, samozatajnost.

- Evanđeoski duh
- Citira suvremene crkvene autoritete koji duboko promišljaju o odgoju i obrazovanju (npr. papu Franju, Ivana Šestaka i dr.).

Na početku svakog poglavlja autorica donosi popis naslova čime omogućuje preglednost zastupljenih sadržaja.

Knjigu obogaćuje i brojnim mislima općeljudskog značenja na početku svakog većeg poglavlja. Time sadržaj knjige čini poetičnijim, snažnijim, jezgrovitijim, preglednijim, inspirativnijim.